

Integrated Pest Management (IPM)

Skadedyrkontroll

Lerøy Aurora AS

Parasitter av betydning

Skadedyrkontroll er sentralt i all husdyrproduksjon, og både landdyr og oppdrettsfisk kan infiseres av parasitter. I lakseproduksjon forekommer parasittinfeksjoner både i settefiskanlegg og i sjøfasen.

Lakselus (*Lepeophtheirus salmonis*) er den viktigste parasitten for laks og ørret i sjø, og utgjør en betydelig belastning for både oppdretts- og villfisk. Skottelus (*Caligus elongatus*) kan også gi utfordringer, særlig i Troms og Finnmark, og høyt smittepress kan kreve tiltak av hensyn til fiskevelferd. Begge artene kan føre til beiteskader, sår, stress og redusert velferd.

Parvicapsula pseudobranchicola forårsaker parvicapsulose og er mest utbredt i Troms og Finnmark. Parasitten forekommer i sjø store deler av året, med høyest smittepress fra juni til desember. Den angriper pseudobranchiene, som er viktige for oksygentransport til øyet og regulering av fiskens ionebalance. Det finnes ingen behandling mot parasitten.

Ichthyobodo spp. og *Trichodina* spp. forekommer både i land- og sjøfasen, og kan skade hud og gjeller.

Lakselus - overvåking og rapportering

Krav til overvåking og rapportering av lakselus er omfattet av forskrift om bekjempelse av lakselus i akvakulturanlegg (luseforskriften) § 6:

«Antallet lakselus skal telles minst hver 7. dag ved temperaturer lik eller over 4 °C, og minst hver 14. dag ved temperaturer under 4 °C. Stamfisk er unntatt fra krav om telling ved temperaturer under 4 °C.» Det er utarbeidet interne prosedyrer som beskriver hvordan virksomheten etterkommer regelverkskrav tilknyttet telling, behandling og rapportering av lakselus.

Nivå av lakselus og gjennomførte behandlinger rapporteres ukentlig til Mattilsynet via Altinn.no og offentliggjøres på www.barentswatch.no. Ved innrapportering skilles det ikke på behandlingstiltak gjennomført mot hhv. skottelus og/eller lakselus. Ved telling av lus på fisk registreres forekomst av artene hver for seg, slik at nivåer av både lakselus og skottelus fremkommer i Fishtalk.

Overvåking av andre parasitter

Skottelus er ikke omfattet av luseforskriften og rapporteringsplikt til myndigheter, men telles likevel samtidig med lakselus. Funn journalføres i Fishtalk. Forekomst av andre parasitter overvåkes ved månedlige helsekontroller, men funn er ikke rapporteringspliktig. Observasjoner anmerkes i fiskehelse rapportene og vil fremkomme under dødelighetsårsaker i Fishtalk der dette er relevant.

Lakselus - tiltaksgrenser og bekjempelsestiltak

Tiltaksgrense for lakselus fremgår av forskrift om bekjempelse av lakselus i akvakulturanlegg § 8:

«I Nordland, Troms og Finnmark skal det fra og med mandag i uke 21 til og med søndag i uke 26 til enhver tid være færre enn 0,2 voksen hunnlus av lakselus i gjennomsnitt per fisk i akvakulturanlegget. Fra og med mandag i uke 27 til og med søndag i uke 20 skal det til enhver tid være færre enn 0,5 voksen hunnlus av lakselus i gjennomsnitt per fisk i akvakulturanlegget.»

Lakselus og skottelus - forebyggende tiltak

Lerøy Aurora har lokaliteter i Troms og Finnmark fylke. Det geografiske området samsvarer med produksjonsområdene 11 og 13 (jfr. Produksjonsområdeforskriften). I begge produksjonsområdene har alle oppdrettsaktørene inngått en felles forpliktende samarbeidsavtale for regional bekjempelse av lakselus: «Plan for samordnet lusebekjempelse PO11» og «Plan for samordnet lusebekjempelse i subregion Finnmark». Mål for samarbeidet er å redusere forekomsten av lus slik at skadevirkninger på fisk i akvakulturanlegg og frittlevende bestander minimaliseres, samt å redusere og bekjempe resistensutvikling hos lakselus. Det avholdes jevnlig møter mellom aktørene som er inngår i samarbeidet. Fiskehelsepersonell ansatt i Åkerblå har rollen som koordinator for samarbeidet i både Troms (PO11) og i Finnmark (PO12-13).

Viktige tiltak i samarbeidsavtalene er løpende utveksling av informasjon, herunder lusetall, resultat av følsomhetsundersøkelser, behandlingstiltak og forebyggende tiltak. Informasjonen samles og sendes ut i form av en ukentlig rapport fra lusekoordinator i subregionen. Planverket beskriver også soner hvor utsett er koordinert med felles brakkleggingsperiode. Oppdrettsaktørene deler informasjon tilknyttet bruk av de enkelte lokaliteter i sonene, utsettstidspunkt og brakkleggingsperioder. Planverket beskriver også felles mål tilknyttet bruk av forebyggende tiltak (eks. laser og luseskjørt), behandlingsmetoder og legemiddelbruk. Det skal etterstrebes å bruke ikke-medikamentelle metoder ved behandlingsbehov. For å bevare effekten av legemidler lengst mulig skal brukes reduseres til et minimum.

Lerøy Seafood Group (LSG) har definert felles intern tiltaksgrense for behandling av lakselus som gjelder alle havbruksselskapene i LSG. Intern tiltaksgrense er lavere enn forskriftsfestet grense, og har som mål å sikre at tiltak gjennomføres på lavt smittepress og sikre at forskriftens tiltaksgrense ikke overskrides.

Det avholdes ukentlige, interne lusemøter mellom fiskehelsepersonell og produksjon matfisk for å fortløpende følge lusesituasjonen i sjø og beslutte tiltak.

Lakselus – behandlingstiltak

Behandling mot lakselus besluttet etter vurdering av fiskehelsepersonell og i henhold til gjeldende lovverk og samordnet plan for lusebekjempelse. Behandling skal iverksettes før tiltaksgrenser overstiges. Ved behandling mot lakselus benyttes ikke-medikamentelle metoder som førstevalg. Dersom ikke-medikamentelle metoder av ulike årsaker ikke er aktuelle, skal fiskehelsepersonell vurdere om medikamentelle metoder kan benyttes, og eventuelt hvilket medikament som er aktuelt. Fiskevelferd, forventet effekt, resistensutvikling, miljø og mattrygghet skal vurderes før beslutning om legemiddelbruk tas. Rotasjon av metodikk/middel vektas med mål om å redusere sannsynlighet for resistensutvikling og nedsatt følsomhet i lusepopulasjon. Godkjente og aktuelle legemidler som kan benyttes til behandling av lakselus er listet i Fiskehelseplanen.

Lakselus - overvåking av behandlingseffekt

Overvåking av behandlingseffekt er regulert i luseforskriften §9. Alle behandlingstiltak, både medikamentelle og ikke medikamentelle tiltak rapporteres ukentlig til Mattilsynet via Altinn. Alle gjennomførte behandlingstiltak evalueres av fiskehelsepersonell. Evaluerings-rapportene arkiveres sammen med øvrige journalpliktige dokumenter. Per februar 2026 benyttes arkivsystem i SharePoint og Fiskehelseportalen til journalføringspliktige opplysninger.

Skottelus – behandlingstiltak

I tilfeller med større påslag av skottelus på fisk kan legemiddelbehandling være aktuelt av hensyn til fiskevelferd. Det er ikke dokumentert resistens mot legemidler i skotteluspopulasjon. Godkjente og aktuelle legemidler som kan benyttes til behandling av skottelus er listet i Fiskehelseplanen.

Parvicapsulose – forebyggende tiltak

Det finnes ikke behandlingstiltak ved smitte av parvicapsulose. Smitte kan forebygges ved å unngå utsett av fisk i perioden hvor parasitten er mest aktiv (august- september). Årlig godkjent driftsplan er styrende for fastsetting av utsettstidspunkt på de enkelte lokaliteter.

Ichtyobodo spp. og Trichodina spp. (ciliater) – forebyggende tiltak

Viktigste forebyggende tiltak er å opprettholde et godt vannmiljø samt inneha en frisk og sterk fisk. Regelmessig overvåking av parasittsituasjonen gjennom fiskehelsekontroller er viktig, slik at eventuelle behandlingstiltak kan iverksettes på et tidlig tidspunkt. Disse parasittene er ikke påvist i Lerøy Aurora.

Levemiljø

Et godt levemiljø er viktig for å sikre god fiskehelse og forebygge sykdom. Fisk med nedsatt eller dårlig immunforsvar vil være utsatt for infeksjoner av både virus, bakterier og parasitter. Svekkede individer (tapere, svimere) kan utgjøre en smittekilde til øvrig fisk, og skal fjernes fra merdene daglig. Dette av velferdsmessige og smittehygieniske hensyn. Fisk skal avlives på en velferdsmessig forsvarlig måte og destrueres. God vannutskifting og vannkvalitet er essensielt for å ivareta et godt merdmiljø. Grad av groe på nøter, oksygen og strømforhold overvåkes løpende. Nøter rengjøres ved behov i tråd med selskapets interne prosedyrer.

Tromsø 10.02.2026

A handwritten signature in blue ink, appearing to read "Karin Bloch-Hansen".

Karin Bloch-Hansen
Fiskehelsesjef Lerøy Aurora
Lerøy Aurora AS

VEDLEGG:

1. PLAN FOR SAMORDNET LUSEBEKJEMPELSE PRODUKSJONSOMRÅDE 11
2. PLAN FOR SAMORDNET LUSEBEKJEMPELSE SUBREGION FINNMARK